

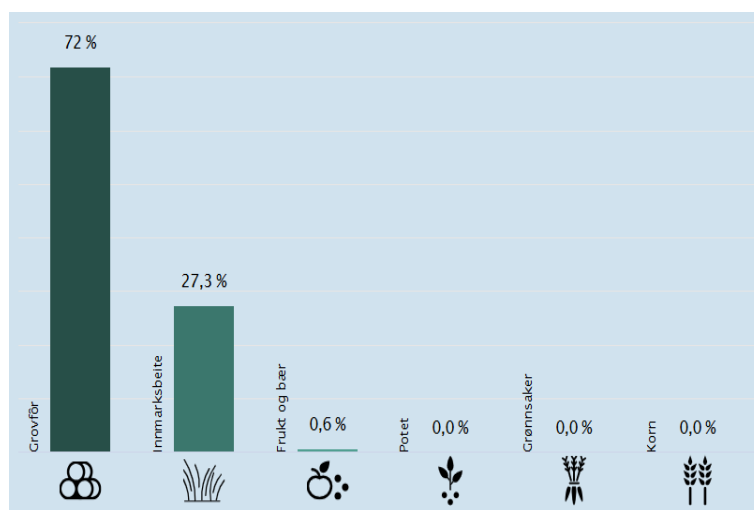
Vedlegg 1. Ressursgrunnlaget for landbruket i Kragerø kommune

Dette vedlegget gir en samlet framstilling av ressursgrunnlaget for landbruket i Kragerø kommune, med hovedvekt på jordbruksarealer, skogressurser og strukturelle forhold. Framstillingen er basert på kommunalt tilgjengelig datagrunnlag, NIBIOs arealstatistikk, Landbruksdirektoratets produksjonstilskuddsdata og regionale analyser for Telemark.

1. Arealgrunnlag og hovedtrekk

Kragerø kommune har et begrenset jordbruksareal sammenliknet med både fylket og landet for øvrig. Kommunen er preget av å være en kyst- og skogkommune med store arealer skog og utmark, og relativt små og spredte jordbruksarealer. Jordbruket er i hovedsak lokalisert til fastlandet, særlig i Sannidal-området og Helle, samt enkelte øyer med historisk jordbruksdrift.

Det totale jordbruksarealet i drift i Kragerø kommune utgjør om lag 3800 dekar, og representerer en liten andel av kommunens totale landareal. Arealene består i hovedsak av fulldyrka jord og innmarksbeite. Bruken er i stor grad grasbasert, knyttet til grovfôrproduksjon og beite. Naturgitte forhold som kupert terreng, små teiger og varierende jordkvalitet gir begrensede muligheter for ytterligere intensivering av jordbruksproduksjonen.

Veksttype	Dekar	%
Innmarksbeite	1 038	27,3
Grovfôr	2 733	72
Korn	0,0	0,0
Potet	1	0,0
Grønnsaker	1	0,0
Frukt og bær	24	0,6
Sum	3 797	100

Kilde: Produksjonstilskudd 2024, Landbruksdirektoratet

Grønnsaksproduksjon på Stråholmen, Gumøy og Sannidal.
Foto: Regina Brajkovic, Torstein Kiil og Erling Ballestad.

2. Jordbruksarealer og driftsformer

Jordbruksarealet i Kragerø kommune benyttes i hovedsak til grovfôrproduksjon og beite. Kornproduksjon forekommer i begrenset omfang der forholdene ligger til rette, men utgjør en svært liten andel av samlet jordbruksareal. Produksjon av potet, grønnsaker, frukt og bær foregår på marginale arealer og har liten betydning i et kommuneperspektiv.

Strukturen i jordbruket er preget av få aktive foretak og mange små eiendommer. I 2024 var det om lag 20 jordbruksforetak med jordbruksareal i drift i Kragerø kommune, noe som gjør kommunen til den med færrest aktive bruk i Telemark. En stor andel av jordbruksarealet drives som leiejord, og arealene forvaltes ofte på tvers av eiendomsgrenser. Utviklingen over tid viser at jordbruksarealet i drift har vært relativt stabilt, mens antall aktive foretak har blitt kraftig redusert.

	2024	2014	Endring i dekar	Endring i prosent
Kragerø	3 808	3 643	165	5 %

Slått på Hagvoll gård.
Foto: Ragnhild Fuglestveit

Slått på Sveidokk gård på Gumøy. Foto: Erling Ballestad

3. Husdyrhold og produksjonsomfang

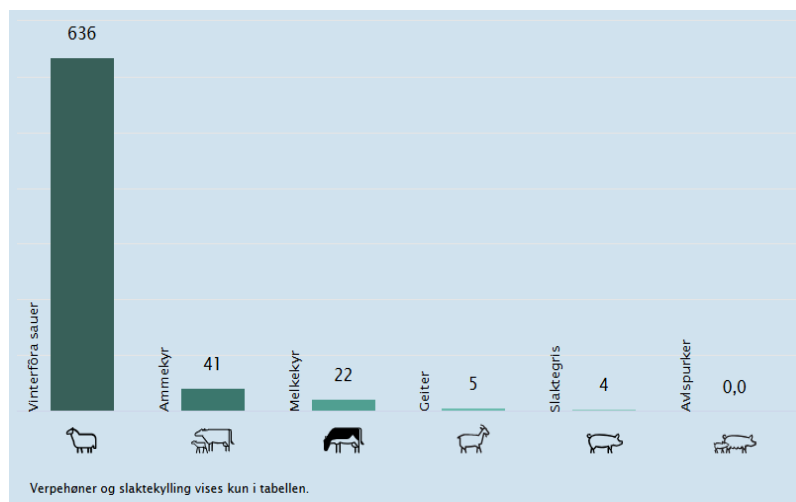
Husdyrholdet i Kragerø kommune har over tid blitt betydelig redusert. Tradisjonell melkeproduksjon er i stor grad avviklet, og antall foretak med melkekyr har i perioder vært svært lavt eller fraværende. I 2024 var det kun et fåtall foretak med storfe, hovedsakelig ammekyr og litt melkekyr med et samlet dyretall på i størrelsesorden 50–70 storfe.

Sauehold er fortsatt den viktigste husdyrproduksjonen i kommunen, med rundt 400–600 vinterfôra sau fordelt på et begrenset antall foretak. Husdyrdrifta er i stor grad basert på beite, inkludert bruk av innmarks- og utmarksressurser, og foregår som regel i kombinasjon med annen næringsvirksomhet.

Produksjonen er i liten grad volumbasert og har begrenset betydning for nasjonal matproduksjon, men er viktig for å opprettholde åpne arealer, kulturlandskap og biologisk mangfold.

Husdyr	Foretak	Antall dyr
Melkekyr	2	22
Ammekyr	4	41
Vinterföra sauer	8	636
Geiter	1	5
Avlspurker	0,0	0,0
Slaktegris	1	4
Verpehøner	0,0	0,0
Slaktekylling	0,0	0,0

Kilde: Produksjonstilskudd 2024, Landbruksdirektoratet

4. Skogressurser og skogbruk

Skog utgjør den dominerende arealressursen i Kragerø kommune og er av sentral betydning for samlet verdiskaping i primærnæringene. Det produktive skogarealet dekker store deler av kommunens landareal og danner det viktigste ressursgrunnlaget for mange landbrukseiendommer.

Skogbruket er i hovedsak privat eid og drives relativt rasjonelt, med tømmerproduksjon som hovedformål. Boniteten varierer, men store deler av skogen har lav til middels produksjonsevne. Selv om sysselsettingen i skogbruket er lav som følge av mekanisering og effektivisering, bidrar næringen til verdiskaping gjennom avvirkning, transport og tilknyttede tjenester, samt som langsiktig kapitalressurs for eiendommene.

5. Struktur og eiendomsforhold

Eiendomsstrukturen i Kragerø kommune er preget av mange små landbrukseiendommer, hvorav en betydelig andel ikke drives aktivt av eier. Flere eiendommer benyttes i dag som bosted uten aktiv jordbruksdrift eller som fritidseiendommer. Dette gir særlige utfordringer knyttet til langsiktig forvaltning av jord- og skogressursene.

Den høye andelen leiejord og den store andelen deltidsbruk gjør jordbruket sårbart for endringer i rammevilkår og personavhengig drift. Samtidig gir strukturen fleksibilitet og mulighet for at aktive brukere kan holde et større samlet areal i drift enn det den enkelte eiendom isolert sett tilsier.

6. Ressursgrunnlagets betydning for framtidig landbruk

Ressursgrunnlaget i Kragerø kommune gir begrensede muligheter for videre intensivering av tradisjonell jordbruksproduksjon, men har et tydelig potensial innen ekstensiv beitebruk og grovfôrproduksjon, skogbruk og skogbaserte tilleggsnæringer, landskaps- og miljøtjenester samt kombinasjonsnæringer knyttet til utmark, eiendom, friluftsliv og lokal tjenesteyting.

Forvaltningen av jord- og skogressursene vil derfor i stor grad handle om å balansere hensynet til aktiv drift, kulturlandskap, biologisk mangfold og konkurrerende arealinteresser. Ressursgrunnlaget legger premisser for et framtidig landbruk i Kragerø som i hovedsak vil være areal- og ressursorientert, med sterk vekt på bærekraftig forvaltning framfor produksjon av store volum.